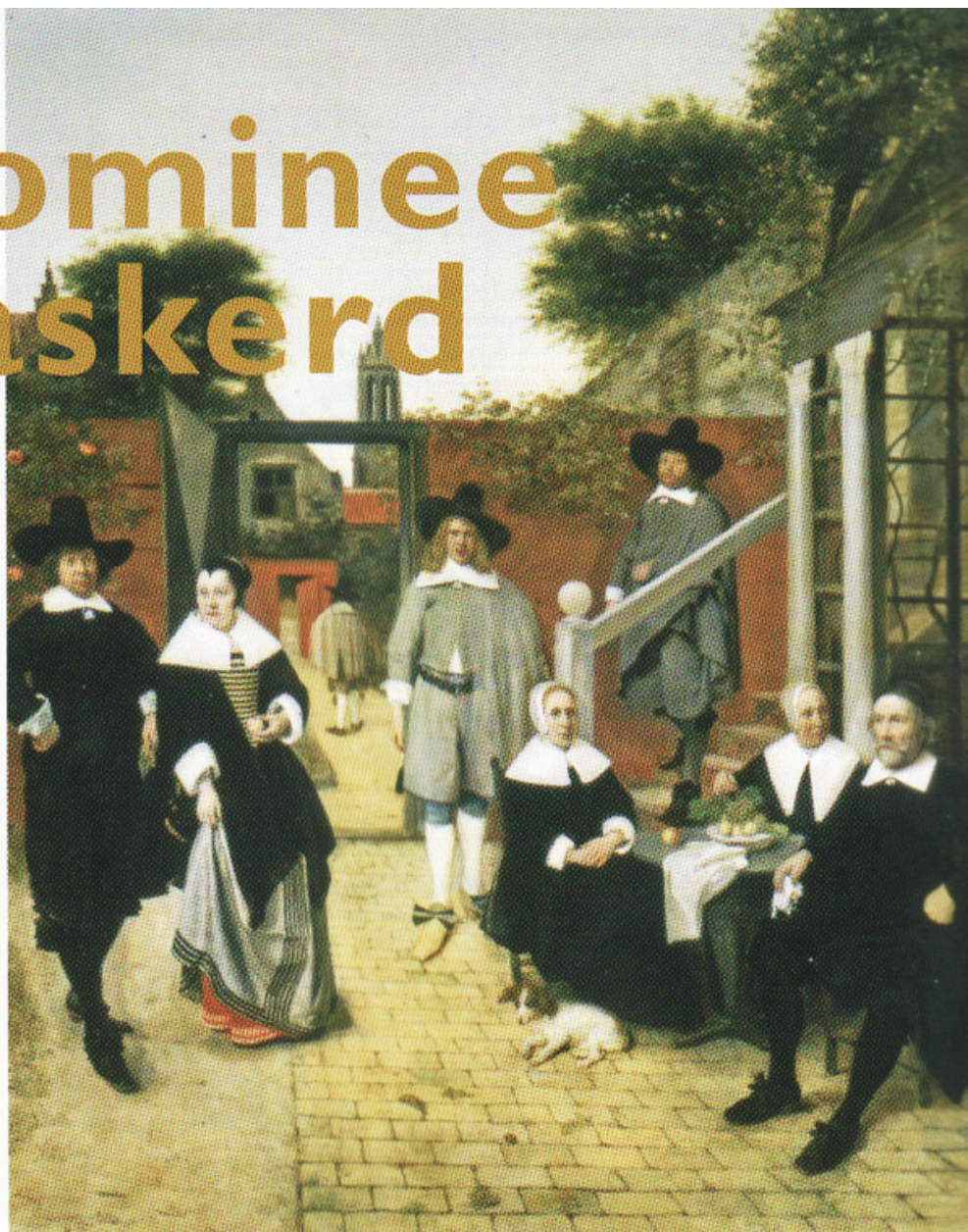

Een dominee ontmaskerd

Een schilderij van Pieter de Hooch met een onmiskenbaar Delfts stadsgezicht met enige mensen op een binnenterrein hangt in de Gemäldegalerie der Akademie der bildenden Künste in Wenen. Tot nu toe was niet bekend wie hier geportretteerd zijn. Maar nu is daar meer bekend over geworden.

Onderzoek naar de huizen en bewoners van Oude Delft 145-163 voor de website achterdegevelsvandelft.nl maakte duidelijk dat het gezelschap is geplaatst te midden van de restanten van het voormalige Hiëronymusklooster tussen deze huizen en de stadswal. Eén van de oude kloostergebouwen deed daar in de zeventiende eeuw dienst als domineeswoning. De man zittend rechts op het schilderij is dan ook dominee Volker van Oosterwijck (1602-1675). Dat blijkt uit de gelijkenis met andere portretten die van hem bekend zijn. Van Oosterwijck heeft jaren in dat (inmiddels afgebroken) domineeshuis gewoond en liefst 31 jaar in Delft op de kansel gestaan, onder meer in de Nieuwe Kerk waarvan de toren, en wellicht om die reden, op het schilderij is afgebeeld. Het poortje dat door het zogenoemde 'kleinste huisje van Delft' (Oude Delft 147) loopt, werd destijds het Van Oosterwijckpoortje genoemd. Het poortje zelf is op het schilderij overigens niet te zien, maar wel een rood zijdakje dat van de overbouwning van die poort zou kunnen zijn. De Hoogh, die zoals alle schilders in de zeventiende eeuw nooit buiten op locatie schilderde, heeft zich in zijn atelier wel meer topografische vrijheden veroorloofd. Zo staat de toren van de Nieuwe Kerk niet exact in de zichtlijn waar hij vanuit deze plaats gestaan zou moeten hebben, maar op de qua compositie meest geëigende plek van het schilderij, namelijk in

Een gezelschap op een Delftse binnenplaats door Pieter de Hooch. (Gemäldegalerie der Akademie der bildende Künste, Wenen)

het hart van het perspectief. We mogen dan ook niet de vergissing maken het schilderij te beschouwen als een fotografische weergave van de situatie. Waarschijnlijk heeft de schilder vanwege de suggestie van authenticiteit wel allerlei elementen die hij daar in de omgeving heeft waargenomen naar eigen hand tot een geheel gecomponeerd.

Zo komen we het houten prieltje en de treden van de trap naar de stadswal terzijde van de dominee, ook tegen op enkele andere 'genretafereeltjes' van tuinen en binnenplaatsjes die De Hoogh heeft geschilderd, maar dan in een iets andere combinatie. Het zijn elementen die gelokaliseerd kunnen worden op het oude kloosterrein achter de gevels van dit deel van de Oude Delft. Opmerkelijk is de diagonaal zwart-witte beschildering van de deur in de schutting en van raamluiken. Die kleuren wijzen op stedelijk bezit. De domineeswoning was dan ook voormalig kloosterbezit dat na de reformatie eigendom van de stad Delft was geworden. >